

Árjegyzék és hirdetés-
térlet: Munkácsy-utca 2. (Fő-
redakciós iroda) Telefon
10-22. A „Szeged” megjele-
nése hirtől kivételével minden
szombat, egyes szám ára 3000 ko-
rona. Hirdetési árak: Egy
sorára helyben 4000, külső-
re 4500 kor.

SZEGED

Hirdetési árak: Félhasábon 1
mm. 400, egy hasábon 800
másfél hasábon 1200. Szöveg-
közti 25 százalékkal drágább.
Apróhirdetés 10 szög 6000
kor. Szövegközti közlemé-
nyek soronként 3000 korona.
Családi értesítés 4500 kor.

V. évfolyam.

Szeged, 1924 szeptember 7, VASÁRNAP.

205-ik szám.

Hajók ha éjjel találkoznak...

Ez egy régi angol regénynek a címe, amit hogy ismerjen a nyájas olvasó, azt a nyájtalan írónak eszébe sincs elvárni. Annál kevésbé, mert ő is abban a korban olvasta az ismeretlen angol klasszikust, mikor még minden regény szép, de azóta rég elfelejtette már, hogy mit csinálnak a hajók, ha éjjel találkoznak. Csak a címre emlékszik ő is, amit bizonyára sokan ismernek, hiszen képen is megfestették már, szállóige is lett belőle, mert — tessék csak átérezni — annyi romantika van benne, hogy annak lehetetlen ellenállni.

Es ezek után tessék tudomásul venni, hogy a hely, ahol a cimbéli hajók találkoznak, Genf. A földrajz ugyan csak genfi tót ismer, de a békés és boldog svájci várost úgy elöntötte az utóbbi veszekedés és boldogtalan időkben a nemzetközi diplomácia tengere, hogy alig látszik ki belőle. A hajók közül az egyik nyugatról jön, óceánjáró óriás hajó, a neve: *Macdonald*. A másik keletről való, nem óceánjáró, nem óriás, amahhoz képest csak ladik, belvizi hajókázásra való, ennek a neve: *Bethlen István*. És hogy miért van éjszaka, mikor ezek a hajók találkoznak? Azért, mert mikor egy külföldi államférfi, meg egy magyar államférfi bizalmas tárgyalásra találkozik, az történhet fényes délelben is, de nekünk, magyaroknak akkor mindig éjszaka van; mert hogy mit beszélgetnek rólunk és mit határoznak sorsunkról, azt mi majd csak akkor tudjuk meg, mikor a magyar kormány cáfolni fogja a cseh, szerb és román tudósításokat. Addig az olyan éjszakai lirok, mint Faust szerződése Mefisztóval.

Hogy mit mondott Macdonald Bethlennek és milyen oktatást adott Bethlen Macdonaldnak a magasabb politikából, azt nem olyan könnyű eltalálni, mint a régi jó világban volt, mikor nem a miniszterek, hanem az államfők, császárok és királyok jártak össze csókolódzni és sorsdöntő tárgyalások címe alatt megbeszélték, hogy nyáron sokkal jobb sört inni, mint málnaszörpöt. (Lásd Miklós cár és Vilmos császár bizalmas tanácskozását Max Nordaunál.) Most komisz világ van, a királyokra kicsi van bizva és császár csak egy van, az abessziniai, az is

mezitláb jár. Most Herriot és Macdonald nevű urak ülnek össze kibeszélgetni magukat hasonló szimplex férfiakkal, akik nem viselnek koronát, még hercegit se, még grófit se és nem viselnek himzett frakkot, csak szürke zakkót. És tudja isten, ezek a szürke zakkók, amelyek azt akarják helyrehozni, amit a himzett frakkok elrontottak, egész más témakörben mozognak, mint a néhai jó királyok és császárok...

— Én a demokrácia hajója vagyok, — mondja a nyugatról érkezett óceánjáró óriás. — Az én rakományom a hajnal, amire ezer évek óta vár az emberiség. A jogegyenlőség mellé én hozom a gazdasági egyenlőséget, az emberi jogok mellé én hozom a dolgozók jogait. Építőanyagokat is hozok: a nemzetek közt verendő hidak pilléreit és gerendáit, amelyeket se a gonoszság, se az ostobaság hullámai el nem szaggathatnak. Fegyverek is vannak a rakományomban: a józan ész, a kultúra, a humanizmus fegyverei az utolsó ősvilági saurus, a háboru ellen, amelynek sántái műve elpusztította a világot s amelyet most el kell pusztítani az emberiségnek. A militarizmus ördögének meg kell halni, hogy az egész világra ráhasadhasson az emberiség legjobbjainak álma, az örökbéke. Hát te ki vagy, testvér?

A magyar ladik csusszan egyet és igyekszik dörzsölni az óceánjáró bordáihoz.

— Én régen liberális voltam...
— Nem azt kérde, testvér. Mi vagy most?
— Én ezután is liberális leszek...
— Most mi vagy?
— Ha veled beszélek, az vagyok, ami te. Mindaddig az vagyok, míg veled beszélek.

— Mi a rakományod?
— Ojje, çaupa ujítás! Luther Márton nem reformált annyit, mint én. Ujítom a házszabályt. Ujítom a sajtótörvényt. Ujítom a gyűlekezési törvényt. Mindennek ellene vagyok, ami régi: a régi rendnek, a régi liberalizmusnak, a régi választójognak, a régi sajtónak...

— Mivel bizonyítasz?
— Kuna P. Andrásval és nagyatádi Szabó Istvánval. Egyik képviseli a szinmagyar bölcsességet, másik a szintiszta demokráciát.

— Farewell! — bucsuzott a nagy hajó. — Igaz, nem vennél fel egy kis hajnalt az én ra-

kományomból?

— Köszönöm, nem kérek, — csikorgott a ladik. — Éppen elég teher nekem a sötétség. Ha egy csöppet hajnallik, akkor én mindenestől elálllyedek.

A szakszervezetikongresszus a békéért.

Hull, szeptember 6. A szakszervezeti kongresszus szombaton határozatot fogadott el, amely szerint háborus veszély esetén a kongresszus azonnal összehívandó, hogy az iparos-ság mozgalmában döntsön és a szakszervezeti mozgalom segítségével mindent megtegyen a jövődi háboru elhárítására. A kongresszus táviratot küldött Macdonaldnak, amelyben köszönetet mond neki genfi beszédéért és azt a reményét fejezi ki, hogy a miniszterelnöknek a leszerelésre és a döntőbíráskodásra vonatkozó javaslatát a Nemzetek Szövetségének kongresszusa hathatósan támogatni fogja.

A fővárosi Néprajzi Múzeumot talán Szegedre helyezik.

Budapest, szeptember 6. Ismeretes, hogy a kultuszminiszter az elmúlt napokban úgy határozott, hogy a tisztviselőtelepi főgimnáziumban helyezi el a Néprajzi Múzeumot. A gimnáziumot pedig a főváros elnök-utcai polgári iskolájába helyezi át. Viczián István vezetésével egy 20 tagú küldöttség kereste fel a kultuszminisztert, hogy ezen elhatározásának megmásmítására kérje. A kultuszminiszter kijelentette, hogy elhatározása még nem végleges, bár minden esetre szeretné az ilyen úton való megoldást, de ha nem lehetséges, akkor más módhoz folyamodik s a Néprajzi Múzeum valószínűleg Szegeden helyeződik el. Viczián, akit egyedül fogadott a kultuszminiszter, közölte a választ a küldöttséggel és felkereste Folkusházy alpolgármestert, akitől a tisztviselőtelepi lakosok kérésének támogatását kérte. Folkusházy válaszában kifejtette, hogy a főváros a gimnázium kitélepitéséhez csak úgy járul hozzá, hogy ha az csak három évre történik. A választ a küldöttség megnyugvással vette tudomásul.

Rejtélyes jelek.

Írta: Móra Ferenc.

Azt még csak ki tudnám találni, hogy mit üzentek a Marsról, ha egyáltalán üzentek valamit. Hanem, hogy üzentek-e, annak okos ember legyen a megmondhatója.

Es csak annyit mondhatok, hogy mikor én a világűrbeli érkezett titokzatos jelekről olvasok — ugyan most már nem igen olvasok, mert úgy elhallgattak vele az újságok, mint az olyan szenzációval szokás, amit a redakciók tolvajnyelvén bedöglöttnek hívnak —, mondom, a Marsból érkezett üzenet nekem mindig a királyhalmi rejtélyes jeleket juttatja eszembe.

A történetet Kiss Ferenc barátom-uramtól hallottam annak idején, tehát a hitelességéhez nem fér szó. A forrást azért nevezem meg, nehogy a point-grayi csillagászok azt mondják rám, hogy már megint kitaláltam valamit.

Királyhalmán, a város erdőbirtokainak központjában van tudvalevőleg az erdőőri szakiskola, ami olyan nagyszerű intézmény, hogy kirakatba tehetné Szeged. (Hála Istennek, hogy nem teheti oda, mert akkor mindjárt irigyei akadnának és elvinnék, mondjuk, Kecskemétre.)

Az erdőőri szakiskolában állandóan folynak mindenféle szakbeli tudományos kísérletek, amelyeknek az a célja, hogy a homokszelidítést minél tökéletesebbé tegyék és annak új, meg új fortélyait találják ki. Ezek közé a kísérletek közé tartozott a talajvizingadozások megállapítása is, ami a homoki erdésznek nagyon fontos problémája.

Ezt úgy csinálták, hogy néhány kilométeres körzetben ástak kilenc kutat és azoknak a vizébe egy-egy uszó dobót süllyesztettek, ami egy óra-

művel volt összeházasítva. A dob a víz színén uszott s aszerint emelkedett, vagy süllyedt, amint a talajviz állása változott a kiparólgásnak megfelelően. Az óramű pedig híven jegyezte a változásokat a belétekert papírszalagra, rajzolván azokat a bizonyos grafikonokat, amilyeneket a tudományos könyvekben szokott látni és meg nem nézni az olvasó, azzal indokolással, hogy ő azt úgy sem értené meg. S hogy a megfigyeléseket kívülről semmi se zavarja s a kanászgyerekek bele ne korrigáljanak a talajviz láz-görbéjébe, minden kut fölé kis faköponyeget barkácsoltak, arra lakatot tettek s annak a kulcsa az inspekciós erdőőrnel volt, aki napjában háromszor: reggel, délben, este fölvetta a „lelet”-et s jelentést tett róla az iskola szaktudósának.

Sokáig nem is volt semmi baj se, a készülékek pontosan működtek s igazolták azt, hogy a talajviz nem vízvezeték, nincsenek nagy kilengései, szép tempóban mozog fölfelé, lefelé, amint azt a tanyai erkölcsök megkívánják.

Egyszer azonban az történt, hogy az egyik kutban a szokott grafikon helyett olyan csudálatos krikksz-krakszot talált az erdőőr, mintha azt valami buta kis vizimánó firkálta volna, aki még nem járta ki a manó-iskolát s az öreg manó távollétében kezébe kaparította annak a ceruzáját.

— Ezt csak a markoláb csinálhatta, — jelentette az erdőőr a gazdájának, mivel erdőőri körökben is csak úgy van az, mint más szegény embernél, mindig kéznél szokás tartani a markoláb nevű rejtélyes uraságot, hogy aminek nincs ura-gazdája, azt az ő nyakába varrják.

A szakember meghökkenve nézte a krikksz-krakszot. Olyan örületes ugrásokat mutatott az, hogy tengerrengésnek is sok lett volna. De hát az alföldi tenger már régen elajánlotta magát tá-

jainkról és csak azoknak a magántudósoknak a fantáziájában szokott kísértani, akik fölényesen szokták kitanítani a tudatlanokat, hogy itt még Krisztus urunk idejében tenger volt.

— Nem felejtették tegnap este nyitva azt a kutat?

Az erdőőr megesküdtött Szent Aurél püspökre, — ő az erdővel dolgozó, védőszentje, most legalább én is mondtam valami újat Kiss Ferencnek, amit még ő se tudott eddig —, hogy a kut igenis le volt zárva és ahhoz teremtett lélek nem férhetett. Csak a markoláb volt az, hiába!

— Hát a többi kutak mit vallanak?

— Azokban mindnyájában rendes a grafikon, olyan, mint máskor.

Annál bolondabbnak látszott a dolog, mert hiszen mi oka volt az ördögnek, hogy éppen csak egy kutat szálljon meg? (Mióta Arany János a *Jóka ördögé*-t megírta, azóta az ördögök szeretik a pusztai kutakat.)

Hát hiszen ami az ördögöt illeti, az nem kötötte magát egy kuthoz. Ettől fogva hol egyik, hol másik kut grafikonján jelentkezett a titokzatos krikksz-kraksz, igen nagy izgalmat okozva a különben nem könnyen izguló erdei kedélyekben. S ki tudja, milyen szép tudományos teóriák lettek volna ebből, ha egyszer az erdőőr éppen olyankor nem nyitja fel az egyik kutat, mikor — a békák ugráltak le a dobról. A békulák ugyanis rájöttek arra, hogy az a legalkalmasabb sporttelep ugrógyakorlataik számára és mindenféle békakongresszusok rendezésére. Természetes, hogy ezekből az örült ugrándozásokból csak örült grafikonok keletkezhettek.

Hát én nem tudom, hogy a földi szikratávírókon is nem valami világűrbeli békák produkálják-e a titokzatos jeleket.